

Analyse af tilskud til frie grundskoler

Analyse af frie grundskolers tilskudsfordeling, egendækning og den reelle koblingsprocent samt finansiell robusthed

23. august 2019

Analyse af frie grundskolers tilskudsfordeling, egendækning og den reelle koblingsprocent samt finansiel robusthed

Der er udarbejdet en analyse til belysning af de frie grundskolers tilskudsfordeling samt finansiel robusthed fordelt på skolestørrelse.

Analysen består af følgende afsnit:

1. Analyse af tilskudsfordeling
2. Egendækning og den reelle koblingsprocent
3. Analyse af finansiel robusthed

Analysen tager udgangspunkt i regnskabsdata fra Undervisningsministeriets regnskabsportal for regnskabsåret 2017, hvor der er taget udgangspunkt i de 505 frie skoler, som er registeret i regnskabsportalen for regnskabsåret 2017. På baggrund af et ønske om sammenlignelighed mellem skolerne i analysen er der ikke medtaget frie skoler, der er kombinerede skoler, og samtidig er der ikke medtaget frie skoler, som har kostafdelinger, tyske mindretalsskoler, internationale skoler samt skoler med international afdeling og skoler med andre særlige forhold, hvilket fremgår af bilag 1. Analysen er baseret på 473 frie skoler efter fraregning af skoler ifølge bilag 1.

Analysen er udarbejdet i forlængelse af den politiske debat om frie grundskolers tilskudsordning i 2019.

Samlet konklusion

Analysen konkluderer, at der på nuværende tidspunkt allerede sker en betydelig omfordeling fra store skoler til mindre skoler, hvor den reelle koblingsprocent er højere end 75% på mindre skoler og omvendt lavere end 75% på større skoler. På samme måde viser analysen tydeligt, at det gennemsnitlige statstilskud pr. årselev er højere på mindre skoler og omvendt lavere på større skoler.

En yderligere omfordeling af tilskud til skolerne efter en model, der tilsigter yderligere omfordeling af tilskud fra større skoler til mindre skoler, kan have den negative konsekvens, at tilskyndelsen for skolerne til at stræbe efter lavere enhedsomkostninger ved at opnå stordriftsfordele kan udeblive.

Analysen omfatter også en vurdering af skolernes finansielle robusthed, herunder en gennemgang af en række relevante finansielle nøgletal. Overordnet viser analysen, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem skolernes finansielle robusthed og skolestørrelse. Dog har større skoler generelt en soliditetsgrad over gennemsnittet på 40% - bortset fra skoler med 600-700 årselever.

Analyse af tilskudsfordeling

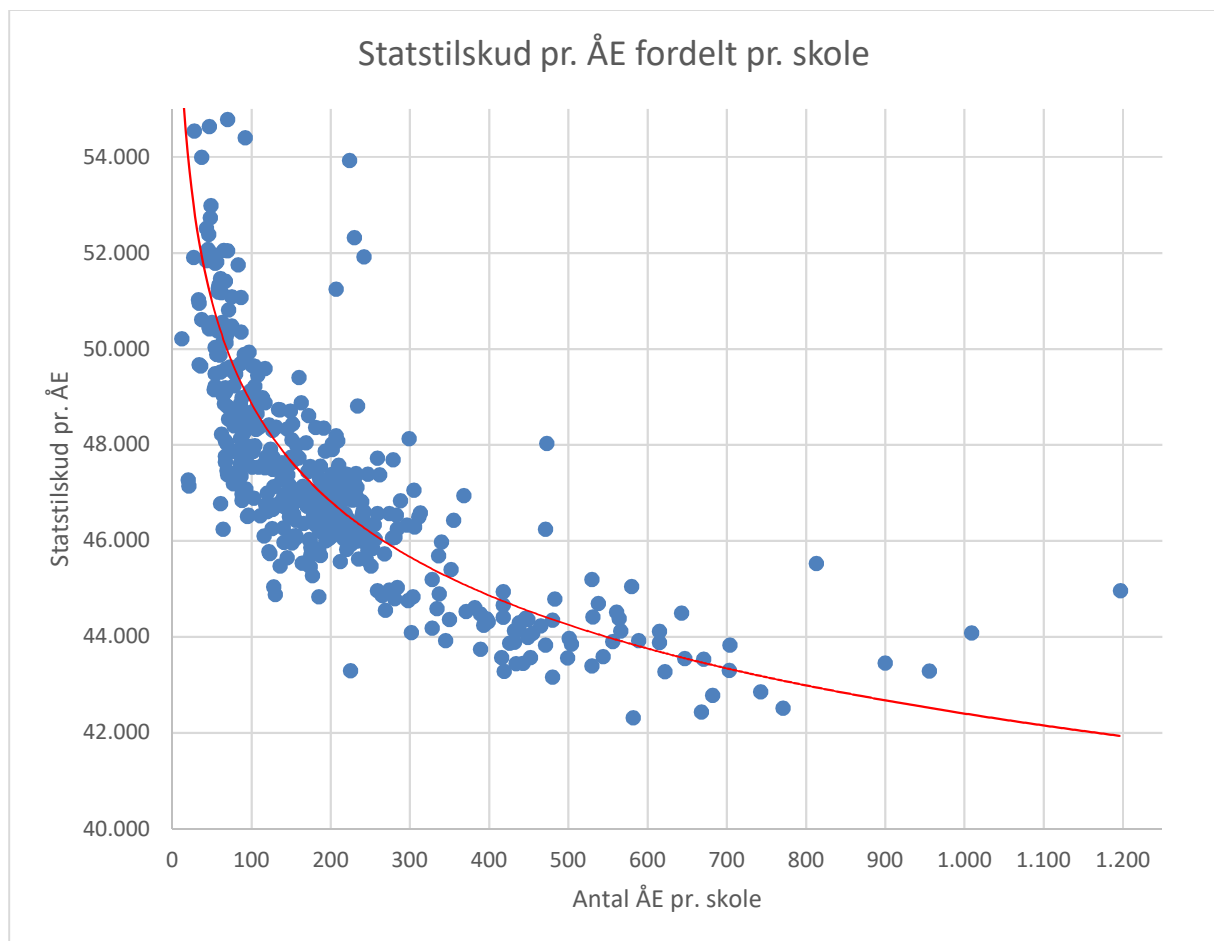
Driftstilskud til frie skoler beregnes grundlæggende efter aktivitetsmålet for en årselev ("ÅE") og en takst pr. årselev, der fastsættes i finansloven. Takst pr. ÅE fastsættes som et aktivitetsafhængigt taxametertilskud, der er opdelt i en række tilskudselementer.

Driftstilskud fastsættes med udgangspunkt i koblingsprocenten, der angiver, hvor stort et taxametertilskud en fri skole modtager for hver elev ud fra den gennemsnitlige elevudgift i folkeskolen 3 år tidligere. Hvis en elev i folkeskolen for eksempel i gennemsnit koster 60.000 kr., så modtager de frie skoler i 2017 ca. 75%¹ af 60.000 kr., dvs. ca. 45.000 kr. pr. elev. Dette eksempel er baseret på en gennemsnitsbetragtning, da der er forskellige satser afhængig af klassetrin samt andre særlige forhold.

Ved fastsættelse af taxametertilskud sker der allerede en betydelige omfordeling fra store til små skoler, hvor hensigten er, at små skoler skal have kompensation for, at en række fællesomkostninger ligger fast og ikke varierer nævneværdigt med skolestørrelsen.

Figur 1 viser fordelingen af statstilskud til skoler efter størrelse, hvor de blå prikker angiver konkrete frie skoler medtaget i analysen, herunder skolernes statstilskud pr. ÅE fordelt på skolestørrelse.

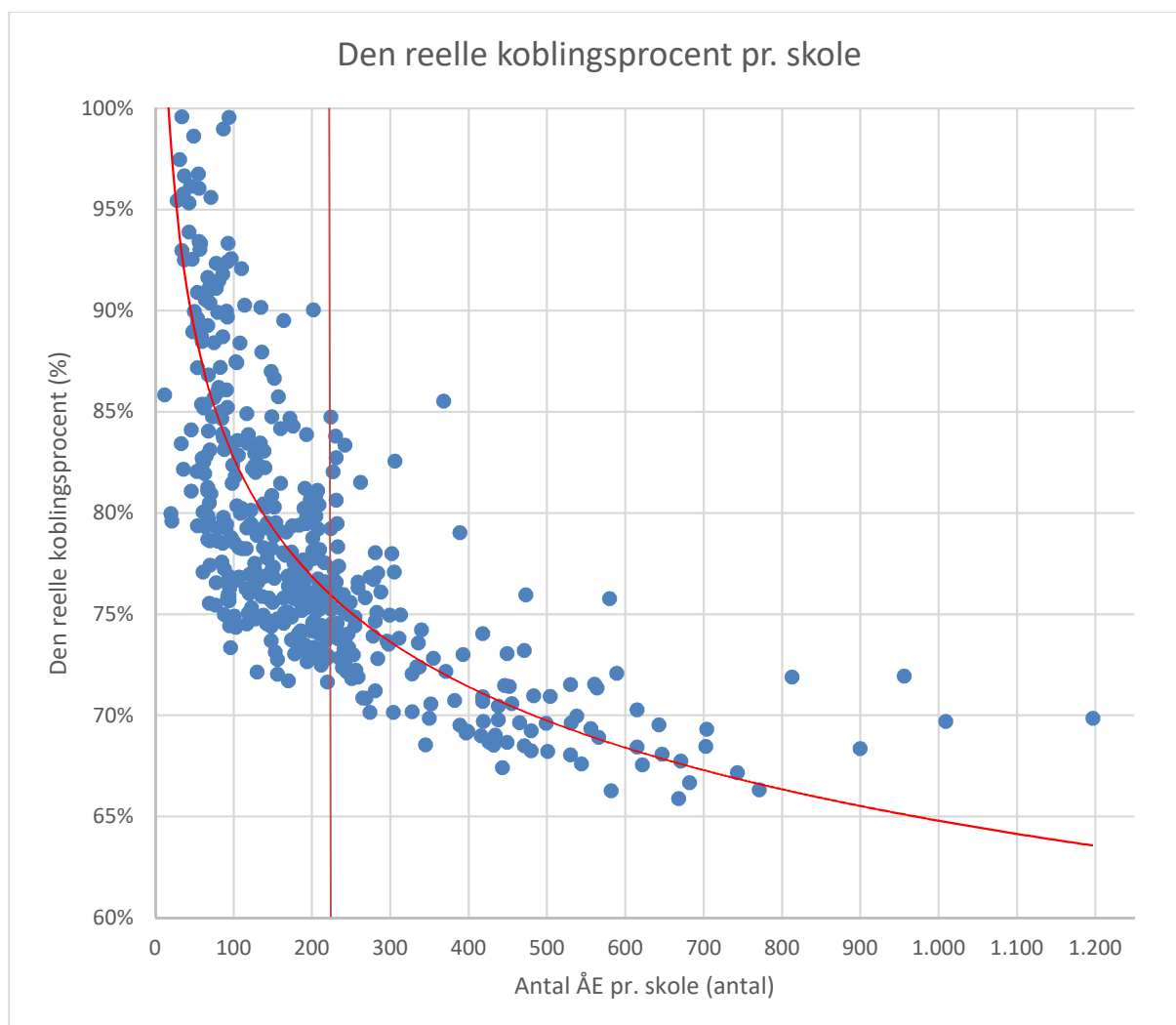
¹ Koblingsprocenten er 76% i finansloven for finansåret 2018 og 2019.

Figur 1 - Statstilskud pr. ÅE fordelt pr. skole er udarbejdet på baggrund af regnskabsdata fra Undervisningsministeriets regnskabsportal for regnskabsåret 2017. Statstilskud består af grundtilskud, undervisningstilskud, fællesudgiftstilskud samt bygningstilskud.

Figur 1 viser en omfordeling fra små til store skoler, hvor en skole med 0 - 100 ÅE modtager et gennemsnitligt tilskud på 49.917 kr., og en skole med 700 og derover årselever modtager et gennemsnitligt tilskud på 43.832 kr.

Figur 2 viser fordelingen af den reelle koblingsprocent pr. skole, hvor de blå prikker angiver konkrete frie skoler medtaget i analysen, herunder den reelle koblingsprocent pr. ÅE fordelt på skolestørrelse.

Figur 2 - Figuren illustrerer den reelle koblingsprocent, hvor der tages udgangspunkt i statstilskud pr. ÅE (grundtilskud, undervisningstilskud, fællesudgiftstilskud, tilskud til specialundervisning, vikartilskud samt inklusionstilskud) fordelt pr. skole. Ved beregning af den reelle koblingsprocent er statstilskud pr. ÅE pr. skole sammenholdt med det gennemsnitlige driftstilskud pr. årselev, 61.739 kr., omregnet til 100%, jf. § 20.22.01 i finansloven for finansåret 2017, hvorved skolernes reelle koblingsprocent beregnes.

I analysen har frie skoler, som modtager et statstilskud pr. ÅE svarende til en koblingsprocent 75%, et gennemsnitligt elevtal på 210 årselever svarende til et gennemsnitligt statstilskud på 46.416 kr. pr. ÅE, hvilket er indikeret med den lodrette markering i figur 2. Som det fremgår af figur 2, befinder størstedelen af skoler med mindre end 200 årselever sig til venstre for den lodrette markering, hvilket indikerer, at den reelle koblingsprocent er højere end 75% for de pågældende skoler.

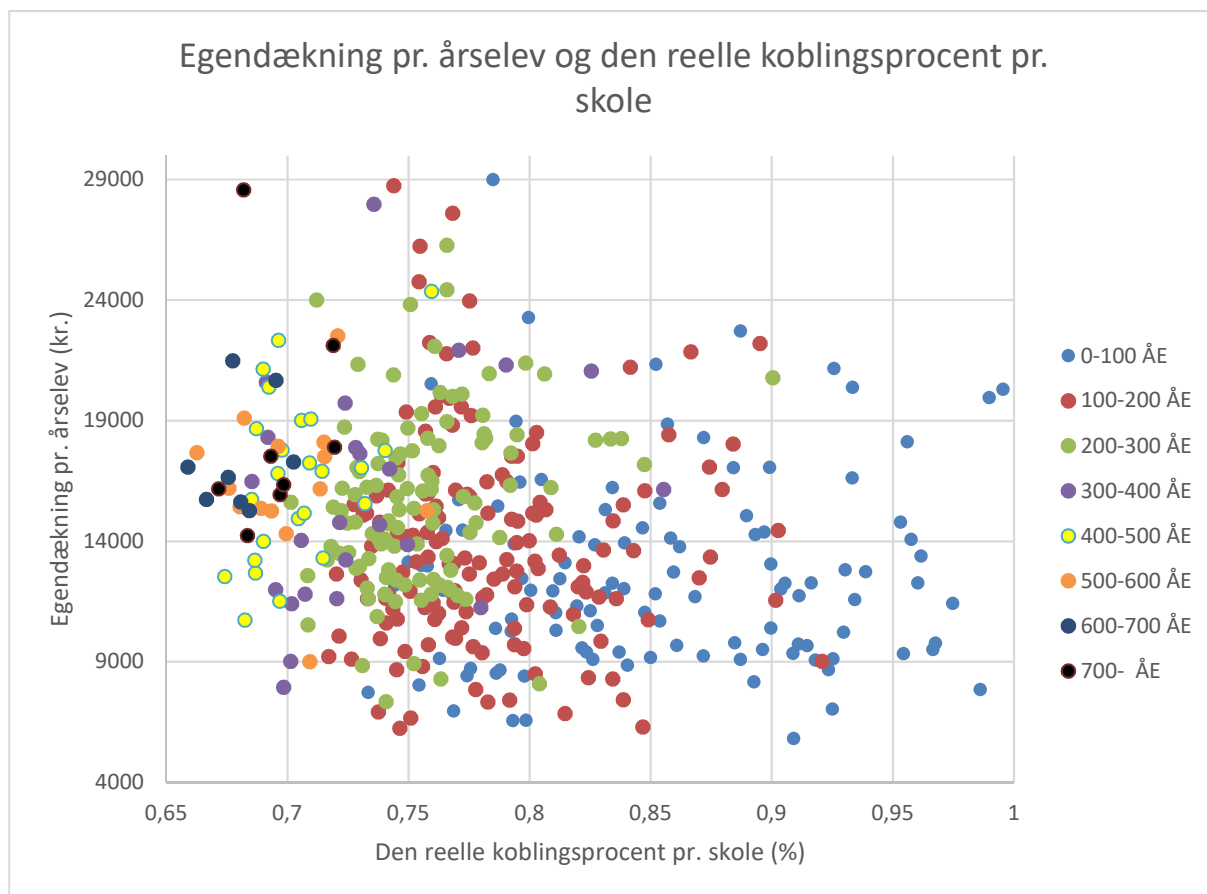
Figur 2 illustrerer en betydelig omfordeling fra store skoler til mindre skoler, da der er en klar sammenhæng mellem skolestørrelse og den reelle koblingsprocent pr. skole, hvor den reelle koblingsprocent pr. skole er betydeligt højere på mindre skoler og omvendt betydeligt lavere på større

skoler. Skoler med den højeste og laveste reelle koblingsprocent har henholdsvis en koblingsprocent på 99% liggende i interval 0-100 årselever og 66% liggende i interval 600-700 årselever.

En yderligere omfordeling af tilskud til skolerne efter en model, der tilsigter yderligere omfordeling af tilskud fra større skoler til mindre skoler, kan have den negative konsekvens, at tilskyndelsen for skolerne til at stræbe efter lavere enhedsomkostninger ved at opnå stordriftsfordele kan udeblive.

Egendækning og den reelle koblingsprocent

Det er en betingelse for at få tilskud, at skolen ved elevbetaling eller på anden måde tilvejebringer en rimelig egendækning af skolens driftsudgifter. Egendækning pr. årselev omfatter f.eks. elevbetaling, lejeindtægter og finansielle indtægter. Minimum egendækning pr. årselev fastsættes årligt og svarer til 1/8 af det gennemsnitlige driftstilskud, hvilket betyder, at skolen selv skal tilvejebringe en egenindtægt på minimum 1/8 af det gennemsnitlige driftstilskud.

Figur 3 - Figuren illustrerer egendækning pr. årselev og den reelle koblingsprocent opgjort pr. skole.

Som det fremgår af figur 3, er der en stor spredning af skolerne i interval 0-100, 100-200 og 300-400, hvor en del skoler har en høj egendækning pr. årselev og en høj reel koblingsprocent pr. skole. Den høje spredning af egendækning pr. årselev og den reelle koblingsprocent opgjort pr. skole i interval 0-100,

100-200 og 300-400 er angivet ved de blå, røde og grønne markeringer i figur 3, hvilket også kan opsummeres ved nedenstående angivelse i tal:

- Den reelle koblingsprocent:
 - o højeste niveau observeret; ca. 99%
 - o laveste niveau observeret; ca. 75%
- Egendækning pr. årselev
 - o højeste niveau observeret; ca. 24.000 kr. pr. årselev
 - o laveste niveau observeret; ca. 6.500 kr. pr. årselev.

Nedenstående tabel viser den reelle koblingsprocent og egendækning pr. årselev for regnskabsåret 2017 opdelt i intervaller af 100 årselever og samlet for de 473 frie skoler, der er medtaget i analysen, hvor den reelle koblingsprocent og egendækning er beregnet som et gennemsnit for alle skoler i det pågældende interval.

Antal årselever	Antal skoler	Antal elever	Den reelle koblingsprocent (%)	Egendækning pr. årselev (kr.)
0-100	122	8.269	87%	14.011
100-200	156	23.958	78%	14.402
200-300	115	26.879	76%	16.068
300-400	24	8.334	73%	15.962
400-500	25	11.205	70%	16.577
500-600	14	7.676	70%	16.968
600-700	8	5.163	68%	17.496
700-	9	7.796	69%	21.562
I alt	473	99.280	75%	16.215

Som det fremgår af figur 2 er der en sammenhæng mellem den reelle koblingsprocent og størrelsen på skolen, hvilket også fremgår af ovenstående tabel, hvor den gennemsnitlige koblingsprocent generelt falder ved større skoler.

I ovenstående tabel har skoler i interval 0-100 årselever den højeste reelle koblingsprocent på 87% og samtidig den laveste gennemsnitlige egendækning på 14.011 kr. pr. årselev.

En yderligere omfordeling af tilskud til skolerne efter en model, der tilsigter yderligere omfordeling af tilskud fra større skoler til mindre skoler, kan have den negative konsekvens, at tilskyndelsen for skolerne til at stræbe efter lavere enhedsomkostninger ved at opnå stordriftsfordele kan udeblive

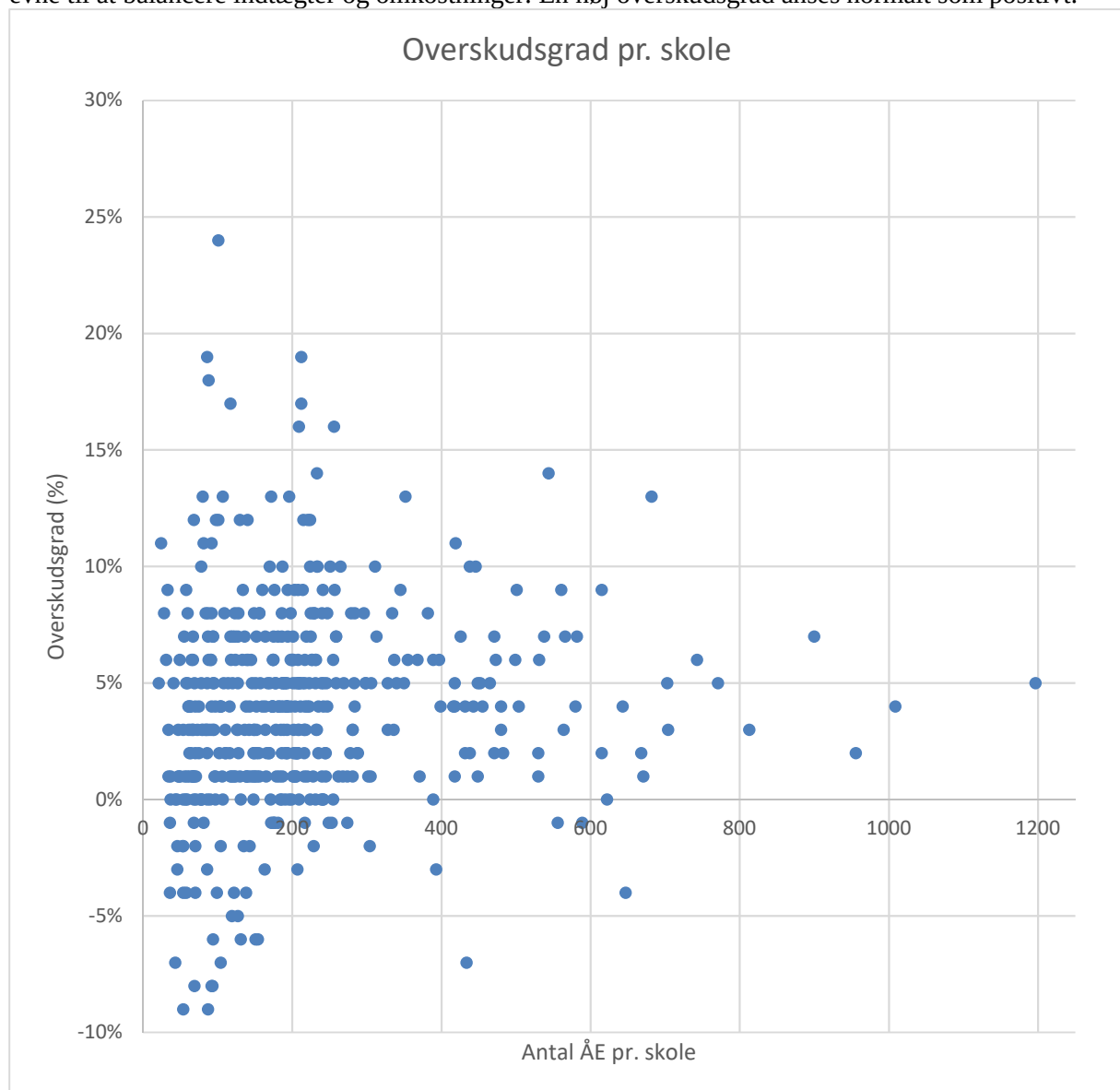
Analyse af finansiel robusthed

Til vurdering af den finansielle robusthed efter skolestørrelse er der taget udgangspunkt i følgende finansielle nøgletal, jf. regnskabsdata fra Undervisningsministeriets regnskabsportal for regnskabsåret 2017:

- Overskudsgrad (%)
- Likviditetsgrad (%)
- Soliditetsgrad (%)
- Finansieringsgrad (%)

Overskudsgrad

Overskudsgrad i procent beregnes som årets resultat / omsætningen * 100 og er et udtryk for skolens evne til at balancere indtægter og omkostninger. En høj overskudsgrad anses normalt som positivt.

Figur 4 – Overskudsgrad i procent præsenteret pr. antal årselever pr. skole.

Som det fremgår af figur 4, er der ikke en entydig sammenhæng i forhold til skolernes størrelse opgjort i antal årselever og skolernes overskudsgrad, hvilket også fremgår af nedenstående tabel.

Antal årselever	Antal skoler	Antal elever	Overskudsgrad (%)
0-100	122	8.269	2%
100-200	156	23.958	4%
200-300	115	26.879	5%
300-400	24	8.334	5%
400-500	25	11.205	4%
500-600	14	7.676	5%
600-700	8	5.163	3%
700-	9	7.796	4%
I alt	473	99.280	4%

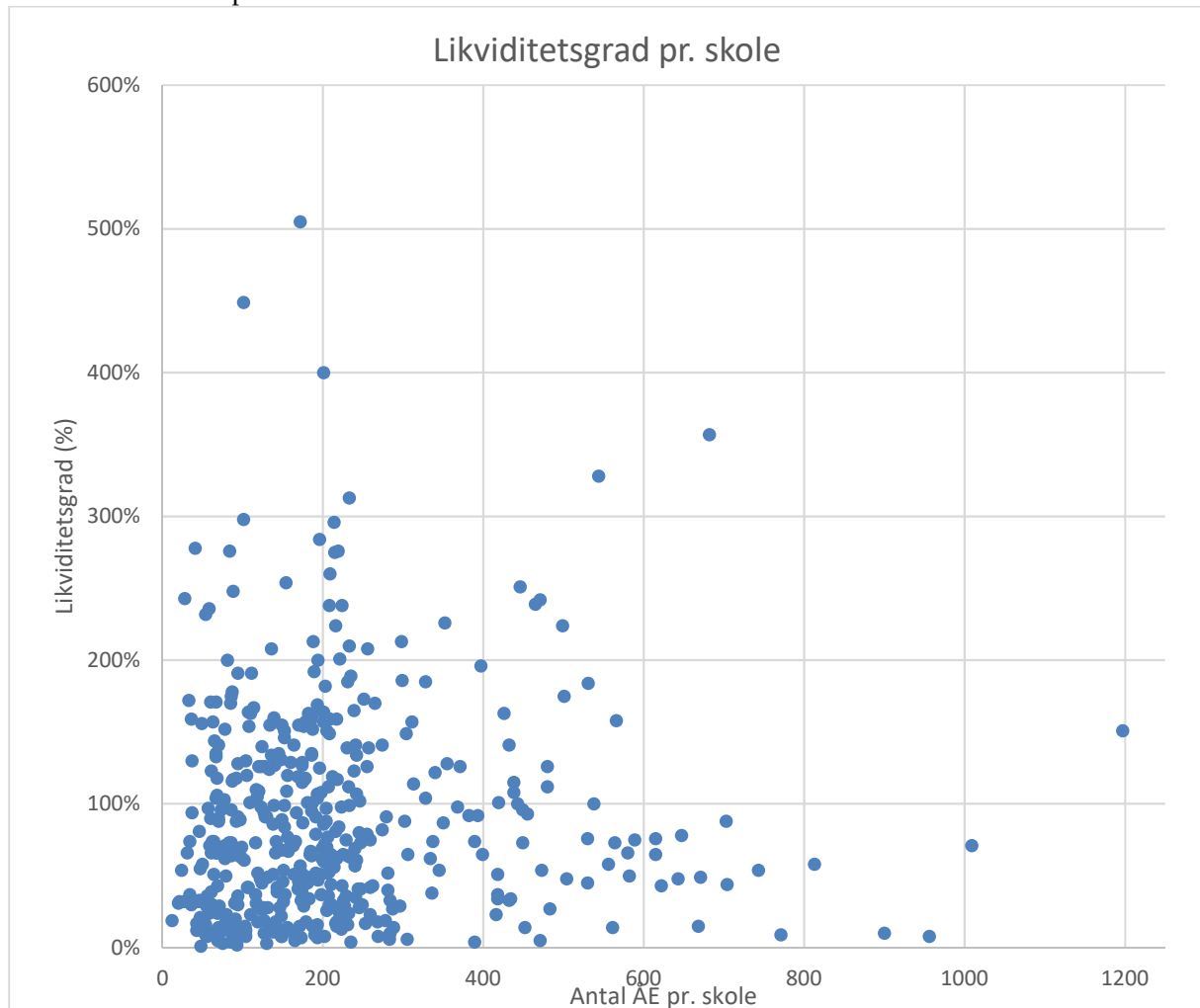
Ovenstående tabel viser overskudsgrad for regnskabsåret 2017 opdelt i intervaller af 100 årselever og samlet for de 473 frie skoler, der er medtaget i analysen. Overskudsgraden er beregnet af samlede indtægter og resultat for alle skoler i det pågældende interval.

Den gennemsnitlige overskudsgrad for de 473 frie skoler i analysen er opgjort til 4%, hvor alle intervaller afviger med +/- 1% - bortset fra skoler med mellem 0-100 årselever, som har en overskudsgrad på 2%.

Analysen af overskudsgraden viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem de opgjorte overskudsgrader og skolestørrelser.

Likviditetsgrad (%)

Likviditetsgrad i procent beregnes som omsætningsaktiver / kortfristede gældsforpligtelser * 100 og er et udtryk for skolens evne til at afvikle skolens kortfristede gældsforpligtelser. En høj likviditetsgrad anses normalt som positivt.

Figur 5 – Likviditetsgrad i procent præsenteret pr. antal årselever pr. skole.

Der er ikke nogen entydig sammenhæng mellem den opgjorte likviditetsgrad og skolestørrelse i figur 5, hvor den laveste likviditetsgrad konstateres hos mindre skoler med et årselevtal på 0-100 og store skoler med et årselevtal på over 700, hvilket også fremgår af nedenstående tabel.

Antal årselever	Antal skoler	Antal elever	Likviditetsgrad (%)
0-100	122	8.269	66%
100-200	156	23.958	74%
200-300	115	26.879	82%
300-400	24	8.334	93%
400-500	25	11.205	96%
500-600	14	7.676	96%
600-700	8	5.163	89%
700-	9	7.796	55%
I alt	473	99.280	80%

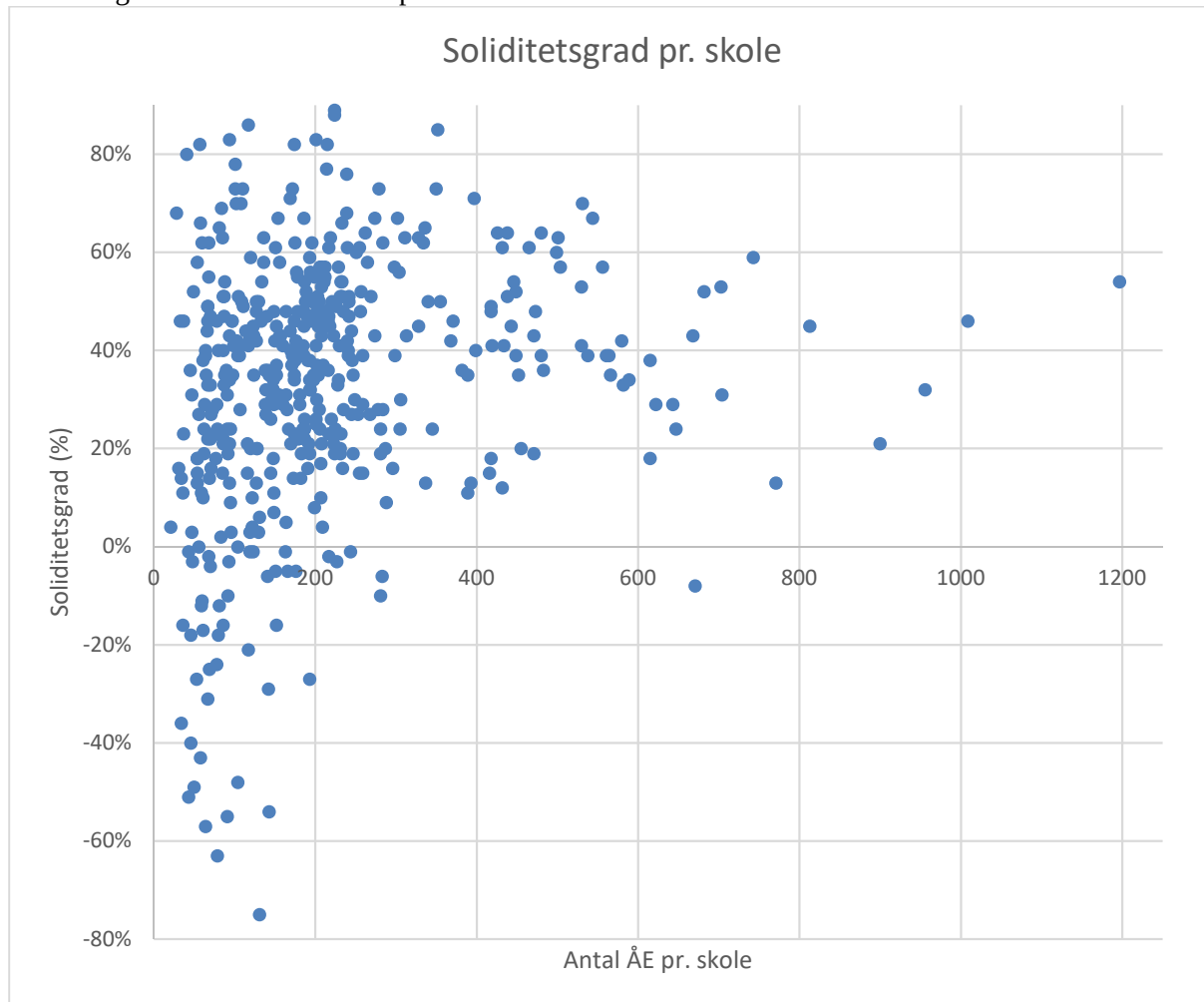
Ovenstående tabel viser likviditetsgrad for regnskabsåret 2017 opdelt i intervaller af 100 årselever og samlet for de 473 frie skoler, der er medtaget i analysen. Likviditetsgraden er beregnet af samlede omsætningsaktiver og kortfristet gæld for alle skoler i det pågældende interval.

Den gennemsnitlige likviditetsgrad for de 473 frie skoler i analysen er opgjort til 80%, hvor de fleste intervaller afviger i omegnen af +/- 10%, og de laveste likviditetsgrader findes i interval 0-100 årselever og 700- årselever på henholdsvis 66% og 55%.

Analysen af likviditetsgraden viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem de opgjorte likviditetsgrader og skolestørrelser.

Solilitetsgrad (%)

Solilitetsgrad i procent beregnes som skolens egenkapital i alt / skolens aktiver * 100 og er et udtryk for den andel af aktiverne, som skolen selv ejer. Egenkapitalen er et udtryk for skolens formue. En høj solilitetsgrad anses normalt som positivt.

Figur 6 – Solilitetsgrad i procent præsenteret pr. antal årselever pr. skole.

Som det fremgår af figur 6, har nogle skoler i interval 0-100 og 100-200 en negativ solilitetsgrad, hvilket skyldes, at de pågældende skoler har negativ egenkapital eller negativ formue, hvorved skolernes gæld overstiger skolernes aktiver. En forklaring på skoler med negativ egenkapital i de pågældende intervaller er blandt andet, at en højere andel af skoler i interval 0-100 og 100-200 lejer skolens ejendom, frem for at skolen ejer ejendommen.

Som det fremgår af nedenstående tabel, er solilitetsgrad for regnskabsåret 2017 opdelt i intervaller af 100 årselever og samlet for de 473 frie skoler, som er medtaget i analysen. Solilitetsgraden er beregnet af samlede aktiver og egenkapital for alle skoler i det pågældende interval.

Antal årselever	Antal skoler	Antal elever	Soliditetsgrad (%)
0-100	122	8.269	24%
100-200	156	23.958	36%
200-300	115	26.879	42%
300-400	24	8.334	44%
400-500	25	11.205	43%
500-600	14	7.676	49%
600-700	8	5.163	30%
700-	9	7.796	41%
I alt	473	99.280	40%

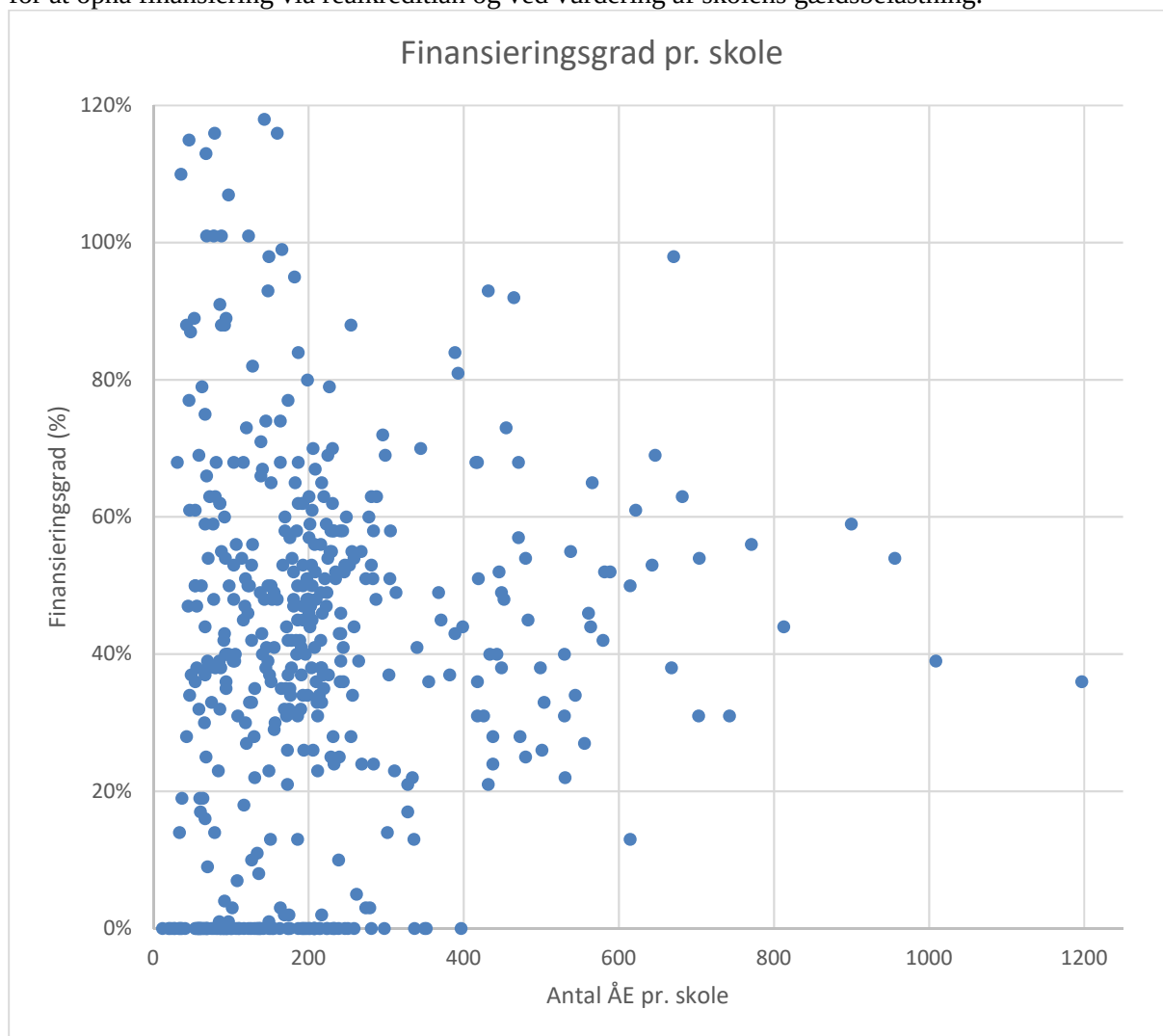
Den gennemsnitlige soliditet for de 473 frie skoler er opgjort til 40%, hvor de fleste intervaller afviger med ca. +/- 5%. Skoler med lav soliditet findes i interval 0-100 årselever og 600-700 årselever på henholdsvis 24% og 30%.

Analysen af soliditetsgraden viser, at de større skoler generelt har en soliditetsgrad over 40% - bortset fra skoler med 600-700 årselever. En forklaring på skoler med lavere soliditet i interval 0-100 og 100-200 er blandet andet, at en højere andel af skoler i interval 0-100 og 100-200 lejer skolens ejendom, frem for at skolen ejer ejendommen.

Finansieringsgrad (%)

Finansieringsgrad i procent beregnes som langfristede gældsforpligtelser / materielle anlægsaktiver * 100, hvilket også kan kaldes belåningsgraden, og er et udtryk for andelen af de materielle anlægsaktiver, som er belånt. En lav finansieringsgrad anses normalt som positivt.

Finansieringsgraden eller belåningsgraden er eksempelvis relevant ved vurdering af en skoles mulighed for at opnå finansiering via realkreditlån og ved vurdering af skolens gældsbelastning.

Figur 7 – Finansieringsgrad i procent præsenteret pr. antal årselever pr. skole.

Som det fremgår af figur 7, har en del skoler med årselever mellem 0-400 en finansieringsgrad på nul, hvilket er et udtryk for, at de pågældende skoler ikke har nogen langfristet gæld.

Som det fremgår af nedenstående tabel, er finansieringsgrad for regnskabsåret 2017 opdelt i intervaller af 100 årselever og samlet for de 473 frie skoler, som er medtaget i analysen. Finansieringsgraden er beregnet af samlede anlægsaktiver og langfristet gæld for alle skoler i det pågældende interval.

Antal årselever	Antal skoler	Antal elever	Finansieringsgrad (%)
0-100	122	8.269	46%
100-200	156	23.958	43%
200-300	115	26.879	44%
300-400	24	8.334	43%
400-500	25	11.205	47%
500-600	14	7.676	41%
600-700	8	5.163	62%
700-	9	7.796	45%
I alt	473	99.280	45%

Den gennemsnitlige finansieringsgrad for de 473 frie skoler er opgjort til 45%, hvor de fleste intervaller afviger med ca. +/- 2% - bortset fra skoler i interval 600-700 årselever med en finansieringsgrad på 62%.

Analysen af finansieringsgraden viser, at der ikke er nogen entydig sammenhæng mellem de opgjorte finansieringsgrader og skolestørrelser.

Bilag 1 – Skoler, der ikke medtages i analysen

Skoler, der er udeholdt fra analysen, er oplistet i nedenstående tabel.

Institutions nummer	Navn på skole	Begrundelse
101584	Iqra Privatskole	Særlige forhold
473014	Ringe Kost- og Realskole	Kostskole
213005	Havregården Lille-Kost og Dagskole	Kostskole
101181	Hay Skolen	Kostskole
208009	Skolen på Slotsvænget	Kostskole
213010	Esrup Kostskole	Kostskole
315012	Stenhus Kostskole	Kostskole
545006	Deutsche Privatschule Apenrade	Tysk skole
539012	Deutsche Schule Tingleff	Tysk skole
515015	Deutsche Schule Hadersleben	Tysk skole
537009	Deutsche Schule Sonderburg	Tysk skole
541006	Ludwig-Andresen-Schule	Tysk skole
539009	Deutsche Schule Buhrkall	Tysk skole
503006	Deutsche Schule Pattburg	Tysk skole
521006	Deutsche Schule Lügumkloster	Tysk skole
529006	Deutsche Schule Rothenkrug	Tysk skole
519006	Deutsche Privatschule Feldstedt	Tysk skole
523010	Kindercampus Lunden / Deutsche Schule	Tysk skole
513005	Førde-Schule Gravenstein	Tysk skole
539010	Deutsche Schule Rapstedt	Tysk skole
521008	Deutsche Schule Osterhoist	Tysk skole
101152	Bjørns Internationale Skole	International skole
280205	Esbjerg International School	International skole
157018	Rygaards Skole	International skole
756002	International School Ikast-Brande	International skole
280462	The International School of Billund	International skole
791014	Viborg Private Realskole	International skole
280397	Aarhus Academy for Global Education	International skole
280202	Sønderborg International School	International skole
851055	Skipper Clement Skolen	International skole
461042	Henriette Hørlucks Skole	International skole
265019	Skt. Josefs Skole	International skole

Analysen er udarbejdet med udgangspunkt i regnskabsdata fra Undervisningsministeriets regnskabsportal for regnskabsåret 2017, hvor der er taget udgangspunkt i de 505 frie skoler, som er registeret som frie grundskoler i Undervisningsministeriets regnskabsportal for regnskabsåret 2017. Derudover er de 32 ovenstående frie grundskoler fraregnet efter et ønske om sammenlignelighed mellem skolerne i analysen. Analysen er således baseret på 473 frie grundskoler.

Kontakt

Christian Dahlstrøm

Statsautoriseret revisor, Audit & Assurance Dynamic Øst

E-mail: cdahlstroem@deloitte.dk

Telefon: 30 93 42 39

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 286,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.